

Тетяна СОКОЛЬСЬКА

*д-р екон. наук, професор
завідувач кафедри публічного управління,
адміністрування та міжнародної економіки
Білоцерківського НАУ*

СТАЛИЙ РОЗВИТОК ГРОМАД ЧЕРЕЗ СПІВПРАЦЮ З УНІВЕРСИТЕТАМИ

Зміна пріоритетів у вищій освіті, закріплена у 2017 році лідерами ЄС, які окреслили своє бачення щодо створення потужних університетів, здатних стати ключовими центрами підвищення якості вищої освіти та зміцнення зв'язків у науковій та інноваційній сферах задля посилення впливу на розвиток суспільства, економіки, освіти та культури поставила перед вітчизняними вишами завдання переосмислення своїх місій, в основу яких має бути покладено тісне довготривале партнерство з громадами.

Реформа децентралізації в Україні призвела до значних змін як в суспільстві, так і в органах державного управління та місцевого самоврядування. Її результатом стало створення сучасної системи місцевого самоврядування з урахуванням європейських цінностей розвитку місцевої демократії, розширення повноважень в т.ч. фінансова автономія, підвищення здатності громад щодо забезпечення економічного розвитку та надання якісних публічних послуг [1]. Проте, нинішні виклики і загрози обумовили ряд проблем економічного і соціального характеру вирішення яких лежить у площині тісної співпраці громад з університетами, які володіючи потужним інтелектуальним потенціалом мають стати драйверами розвитку місцевої та регіональної економіки різними способами. Перш за все, через освітню функцію, готуючи фахівців та виховуючи таланти, які можуть принести користь громаді.

Варто відзначити, що нині процес побудови сталого довгострокового, міцного партнерства між університетами та місцевими громадами в нашій державі перебуває в стадії становлення. Органи місцевого самоврядування не охоче йдуть на таку співпрацю з університетами і власними силами формують стратегію розвитку не враховуючи наукову та освітню складові.

Вивчення зарубіжного досвіду, та висновки науковців і експертів підтверджують, що ЗВО нині мають стати важливою стороною, яка за активної участі місцевих жителів може суттєво покращити міське середовище [2] і сприяти досягненню визначених Указом Президента України у 2019 р. Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року [3]. Університети спроможні вирішувати поточні соціальні, громадянські, економічні та моральні проблеми, з якими стикається суспільство.

Останнім часом, в провідних країнах світу, спостерігається активізація довгострокових партнерських відносин між університетами та громадами задля

вирішення багатьох соціальних проблем. Зокрема, Університет Північної Кароліни в Чапел-Гілл виявив, що пряма взаємодія університету з місцевими органами влади може бути особливо корисною під час гострої економічної та фінансової кризи, у налагодженні зв'язків із спільнотами, які хронічно страждають від проблем, і коли громаді потрібні спеціальні знання, для просування проекту розвитку чи відродження [4]. Тобто, вищі націлені на вирішення проблем громади, на території якої вони функціонують, і часто стають її центром.

Органи публічного управління, можуть залучати науково-педагогічних працівників, аспірантів, здобувачів при написанні грантових заявок, для збору інформації про потреби громади, їх проблеми. Крім того, позитивний бренд і нейтральний імідж університету дозволяють функціонувати як злиття платформ знань, що поєднують навички та досвід зацікавлених сторін. Хоча при цьому варто пам'ятати, що будуючи успішне партнерство з ЗВО, місцеві органи влади та громади повинні чітко усвідомлювати, чого вони прагнуть досягти. Формуючи місцеві пріоритети, саме вони керують процесом, а університет при цьому виступає важливим партнером, колективно розробляючи рішення, які відповідають особливим місцевим потребам і вподобанням. Органи місцевого самоврядування та мешканці громади повинні бути повністю залучені до процесу.

У цьому напрямі, завдяки тривалій співпраці із зарубіжними університетами, орієнтуючись на європейський та світовий досвід, враховуючи сильні сторони та можливості, ми вважаємо за доцільне втілити свої активності у наступних сферах:

1. розвиток людського капіталу громади – через освітню функцію;
2. інноваційний розвиток через впровадження інноваційних розробок;
3. розвиток громад через функцію публічного адміністрування;
4. екологічна безпека та охорона навколишнього

природного середовища.

Така активність має втілюватись за наступними напрямками:

- реалізація соціально відповідальних ініціатив, спрямованих на різні групи зацікавлених осіб, партнерів та громадські організації;
- проведення заходів екологічного, соціального та економічного спрямування;
- формування освітньо-науково-виробничих кластерів;
- додаткові ресурси завдяки міжнародному співробітництву (Еразмус+);
- розширення сервісних послуг;
- удосконалення існуючих, розроблення і запровадження нових курсів післядипломної освіти, в т.ч. дистанційних;
- адаптація інформаційної мережі університету до потреб споживачів;
- сприяння розвитку молодіжного та національно-патріотичного руху;
- сприяння реалізації власного потенціалу випускників у тому місці, де вони народились та вирости.
- створення Зеленого офісу при університеті;
- упровадження ресурсощадних технологій в аграрному виробництві.

Доцільним при цьому є залучення до проектів аспірантів, оскільки вони, як правило, мають відповідні навички та досвід і можуть витрачати час на роботу в громадах. Здобувачі братимуть участь у проведенні соціологічних опитувань щодо якості життя і нагальних проблем громади, консультацій з юридичних питань через юридичну клініку та надавати психологічну підтримку ВПО.

На нашу думку, обов'язковими мають бути проведення тренінгів, семінарів та інших науково-комунікативних та просвітницьких заходів, спрямованих на розробку планів, програм і пропозицій щодо розвитку соціальної, економічної і структурної перебудови не лише громад, а й регіону. Університети мають стати не просто освітнім та науковим регіональним центром, а майданчиком для обдарованої молоді й бізнесу щодо обміну інноваційними ідеями, в т.ч. через заснування STEM-освіти, і сприяння поширенню наукового світогляду, посиленню науково-дослідної роботи у сфері сталого розвитку.

Таким чином буде посилена соціальна роль університетів, а отже активізація їх взаємодії з громадою через кооперацію щодо забезпечення соціальної згуртованості, сталості та стійкості території, де вони функціонують.

Список використаних джерел

1. Формування об'єднаних територіальних громад: стан, проблемні питання та шляхи їх вирішення. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2017-07/terutor_gromad-86ead.pdf.
2. P. Medved, M. Ursic. The Benefits of University Collaboration Within University-Community Partnerships in Europe. Journal of Higher Education Outreach and Engagement. 2021. Volume 25, Number 2. P. 79-94.
3. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України № 722/2019 від 30 вересня 2019 року. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825>.
4. When a University Partners with Local Governments in Innovative Ways. 2014. URL: <https://icma.org/articles/pm-magazine/when-university-partners-local-governments-innovative-ways>.